

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. - (विशारद) - योग

परीक्षा : मे - २०२२

प्रथम वर्ष

सत्र - २

विषय:- योग तत्त्वज्ञान (भाग-२) YC - (201)

दिनांक : २८/०५/२०२२

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)

- १) विवेकसिंधू ग्रंथाच्या कथन पद्धतीची वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- २) राजस अहंकारापासून किती व कोणती तत्त्वे निर्माण होतात ते लिहा.
- ३) योगाभ्यास करण्यास योग्य वय कोणते ? चर्चा करा.
- ४) विवेकसिंधू ग्रंथ कोणी लिहिला ? ग्रंथाची मांडणी कशा पद्धतीची आहे ?
- ५) शरीराला प्राप्त होणाऱ्या सहा अवस्थांचे वर्णन करा.
- ६) तत्त्वांचा परस्परामध्ये होणारा प्रवेश लिहा.

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

- १) मुकुंदराजांचा परिचय थोडक्यात द्या.
- २) पहाटेच्या योगाभ्यासाचे फायदे सांगा.
- ३) प्रकृती व पुरुषाचे स्वरूप सांगा.
- ४) विविध अहंकार कोण निर्माण करते ? विविध अहंकार कोणते ? त्यांच्या कार्यशक्ती कोणत्या ?

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- १) योगाभ्यासाचे स्थान
- २) पंचमहाभूतांचे विषय व निर्मिती
- ३) योगाचा अधिकारी
- ४) विवेकसिंधू ग्रंथाचा विषय

Translation in English
Sub: Yoga Philosophy (Part – II) (YC-201)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
 - ४) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1) Elaborately explain distinctive features of the method of the book Viveksindhu.
- 2) Write how many principles are evolved from rajas ahamkara (ego). What are they?
- 3) Discuss what is the right age to practice yoga?
- 4) Who is the author of the book Viveksindhu? Explain the structure of the book?
- 5) Describe the six stages of human body.
- 6) Write how the Tattvas (principles) get merged into themselves.

Q.2. Answer the following questions in short. (Any Two) (10)

- 1) Give introduction of Mukundaraja in short.
- 2) State the benefits of yoga practice done at the dawn.
- 3) State the nature of prakriti & purusha.
- 4) Who produces ahamkara (ego)? What are they? What are the (functional) powers of ahamakara?

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 1) Right place to practice yoga
 - 2) Qualities & origin of Panch Mahabhutas
 - 3) Eligibility for yoga. Who should practice Yoga?
 - 4) Subject matter of Vivekasindhu.
-